

Az Üllői úti Sebészeti Klinika

1909–2009

Előszó

Az elmúlt 100 év különleges korszak a sebészet történetében. A XIX. század fordulóját követően az addig csak kivételes merészségnek számító hasi műtétek elterjedtek, az orthopédia, a baleseti sebészet, az urológia, majd az agy- és idegsebészet önállóvá válása robbanásszerű változásokat hozott létre. Kialakult, majd önálló tudományággá vált az aneszteziológia.

A magyar sebészet atyja, Balassa János 1868-ban még úgy halt meg vakbélgyulladásban, hogy a műtét esélye fel sem merült. Csak alig több mint 10 évet „kellett volna várnia”, ekkor az appendectomia már elérhetővé vált Dollinger és Herzl tevékenysége révén. A századforduló körüli 10-20 év tulajdonképpen a merész úttörők által feltárt ösvények óvatos kiszélesítésének, a próbálkozások elfogadásának, az eljárások megismerésének és elterjedésének ideje volt. Az 1910-es évektől viszont – ne felejtjük el, hogy az Üllői úti Klinika 1909-ben nyílt meg – végtelennek tűnő távlatok nyíltak a sebészek előtt. Azt gondolhatták, hogy az ő szakmájuk az, amely a legeredményesebb gyógyító területté válik. Az akkori vezető sebészek egy része még maga is átélte, hogy a sebészet éppen hogy csak kiléphetett a borbélymesterségből, de az orvostudomány számára többé-kevésbé azért mostohagyerek maradt. Ez egy csapásra változott meg a fényes eredmények láttán. A korabeli társadalom számára a sebész az orvoslás vezető szereplőjévé vált. Magas közéleti titulusok, érdemrendek, kitüntetések és – nem melleleg – bőséges anyagi elismerés tükrözte ezt a változást világszerte.

Az Üllői úti Klinika sebészei a saját korukban kivételesen szerencséseknek érezték magukat. Szerencsések voltak azért, mert Európa legkorszerűbb sebészeti intézményében (az épület kialakítása és tervezése korának belsőépítészeti és légtechnikai csúcsteljesítménye volt) azt érezték, hogy választott szakterületük – a sebészet – ugrásszerű fejlődésnek néz elébe, és ők ezen élmény részesei lehetnek. Megtapasztalták továbbá, hogy szakmai és anyagi megbecsültségük a társadalom általánosan tisztelt és szeretett tagjává teszi őket. Boldog idők! Az európai gazdasági virágzás aranykorát „a viktoriánus” Anglia XIX. század végi periódusára teszik. Ha lehet beszélni a magyar sebészet aranykoráról, akkor ez a *viktoriánus* korszak bizonyosan a múlt század 10-es 40-es éveit tehető.

Ez a könyv egy 100 évvel ezelőtt elkészült nagyszerű épületről szól – látszólag. Valójában érzékeltetni próbálja azt a szellemiséget, hagyományt, a szakmai élet történetét, ami az épület falai között zajlott, amit az épület jelképez. Az évforduló ugyan az épület 100 éves jubileuma, de nyilvánvaló, hogy a magyar sebészet meghatározó azon személyiségei, akik itt dolgoztak, tették maradandóvá a klinika történetét. Ez a könyv arra tesz kísérletet, hogy bemutassa magát a klinikát, mely 100 éven át dacolt a történelem viharáival. Bár

régi fényét megkoptatta az idő, de a mai napon is azt a szerepet tölti be a magyar sebészet, illetve egészségügyi ellátás terén, amelyet 100 évvel ezelőtt neki szántak. Az emlékkönyv foglalkozik azokkal a fontosabb sebészeti irányzatokkal, amelyek kezdete az Üllői úti Klinikához köthető. Bemutatja azokat a személyiségeket, akik munkásságának a klinika hírneve köszönhető, és röviden összefoglalja a klinika mostani tevékenységét.

Az áttekintés nem lehet teljes – annak ellenére, hogy a könyv összeállításakor minden fellelhető dokumentumot megkeresni igyekeztünk. Ezek nagy része nem fért bele a könyv kereteibe, de az I. Sz. Sebészeti Klinika könyvtárában megtalálhatók. Az emlékkönyv összeállításakor fontos szempont volt az is, hogy érvényesüljön benne a ma itt dolgozók szubjektív látásmódja, elkerülve ezzel a száraz, tényszerű és unalmas adatközlést.

Kupcsulik Péter

A folytatáshoz kattintson ide